Travessella - Piamonte

Autor:
Data de publicació: 22-07-2021

Travessella comuna

Vista de Traversella

localització

estat
Itàlia

regió
piemont

Ciutat metropolitana
Torí

administració

alcalde
Renza Colombatto (llista cívica)a partir del 06/08/2009 (Tercer quadrimestre)

territori

Coordenades
45° 31? N, 7° 45? ECoordenades: 45° 31? N, 7° 45? E (mapa)

altitud
827 m a.s.l.m.

Superfície
39,36 km²

Habitants
324[1] (30-11-2018)

densitat
8,23 habitants/km²

Fraccions
Cantoncello, Cappia, Chiara, Delpizzen, Fondo,Succint, Tallorno

Municipis veïns
Brosso, Castelnuovo Nigra, Donnas (AO), Frassinetto, Íngria, Pontboset (AO), Quincinetto, Ronco Canavese, Tavagnasco, Valchiusa, Valprato Soana

Altra informació

Codi postal
10080

prefix
0125

zona horària
UTC+1

Codi ISTAT
001278

Codi cadastral
L345

plat
a

Cl sísmic.
zona 3 (baixa sismicitat)[2]

Cl climàtic.
zona F, 3 509 DD[3]

Habitants del nom
Traversellesi

client
Sant Marcel·lí

cartografia

Dorment

Ubicació del municipi de Traversella a la Ciutat Metropolitana de Torí.

Web institucional

Editar dades a Wikidata · Manual

Traversella (traussela en piemontès)és una ciutat italiana de 324 habitants situada a Valchiusella,de la ciutat metropolitana de Torí,al Piemont.

Els edificis de l'antic poble estan construïts gairebé íntegrament, com és habitual en tota la Valchiusella,en pedra. La seva arquitectura molt rústica es caracteritza per la presència de vestíbuls (balcons de fusta utilitzats per assecar blat de moro, castanyes i altres productes de la vall), finestres arquejats i cobertes amb les característiques perden (lloses planes i fines de pedra).

Continuant més enllà del poble, per la carretera que puja pel curs de la Chiusella o antigues pistes de mulassa que surten d'ella, es troben els llogarets de Traversella: Chiara, Cappia, Succint, Delpizzen, Cantoncello, Fondo i Tallorno.

Es tracta de pobles d'aspecte típicament alpí, situats en un entorn natural molt ben conservat.

índex

història

Des de finals del segle XIV, el Savoia va assegurar el domini: el 1387 els caps de famílies van haver d'anar a Ivrea i jurar la seva lleialtat a Amedeo VII,anomenat Comte Roig. L'economia del país estava en aquell moment fortament vinculada a l'explotació de dipòsits minerals per part de la població local.
La no observació per part dels senyors feudals menors d'aquests drets, va provocar al segle XV una represa de la revolta popular (ja coneguda com a"tuchinaggio"). Lluís de Savoia a mitjan segle, per castigar els rebels, va revocar la concessió de drets miners.
Només el 1745 una sentència de la Cambra Reial de Comptes alliberarà definitivament les famílies traversellesi dels abusos feudals.

Entre els personatges importants nascuts a Traversella cal esmentar almenys, per la seva vida aventurera i els seus ideals de llibertat, el notari Abbondio Chialiva.

Durant la Segona Guerra Mundial, els dies 13 i 14 d'octubre de 1944, els nazis van disparar en represàlia 13 partisans de diversos punts d'Itàlia a la plaça principal de Traversella: els seus noms estan tallats en una placa commemorativa al lloc de la massacre, mentre que la descripció de l'esdeveniment està escrita al Piemontès en una placa al costat.

A l'inici del país una inscripció en alemany ("Achtung bandengefahr!"), restaurada el 2010, recorda que les formacions partidistes operaven en aquest territori.

Escrit en alemany, restaurat a l'entrada del poble

Les mines

Entrada a una galeria

A la Vall de Bersella hi ha dipòsits de minerals de ferro(magnetita,però també pirita), tungstè (esqueelita)i, en menor mesura, coure. Els esdeveniments geològics que van donar lloc a aquestes formacions també han produït silicats(granats, clortos, epídots, piroxenes,etc.) que fan de traversella un lloc molt conegut pels entusiastes de la mineralogia. Els primers documents es remunten al segle XI, però la llegenda remunta als gals l'origen d'aquestes mines i a l'esperó de Balma Bianca, al nord de Traversella, hi ha restes d'obres mineres formades per túnels baixos i estrets, pràcticament inaccessibles, que es remunten als Salassi.
En qualsevol cas, Livy escriu que el cònsol Appius Claudi va arribar a un acord amb els salassi i va ocupar les seves mines, incloses les de Brosso i Phornellus-Proelim, a Traversella, i l'extracció de ferro i coure servida per armar les

guarnicions romanes d'Eporedia i Augusta Praetoria (l'actual Ivrea i Aosta).

L'explotació de les mines de ferro representava des de l'edat mitjana un recurs econòmic important per a la comunitat local, i els drets d'extracció eren durant molt de temps una qüestió de contenció amb els senyors feudals locals.
Llegim en una disputa de 1571,una defensa dels drets d'extracció per part dels vilatans que parlen de Traversella en els següents termes:

"Un lloc pedregós i estèril on no es recull ni blat ni vi, excepte una mica de castanyes que no són suficients per a la quarta part de l'any ... i en què els habitants no podien viure ni viure sense mineral de ferro...".

Antigues plantes mineres

Els túnels que entren a les entranyes de la muntanya van ser excavats durant molt de temps sense ordre, seguint les línies mineres amb la conseqüència dels col·lapses i la pèrdua de vida. Les plantes d'extracció i separació van estar actives en les dues últimes dècades del segle, després es van suspendre temporalment a causa de la competència estrangera.

Després de diverses vicissituds, el 1914 la concessió de les mines va passar al Ferriere Piemontesi,propietat de FIAT i les activitats mineres van tenir una recuperació significativa el 1936 en el període d'autarquia nacional. Als anys 60 encara hi havia 30-35 miners en activitat a les drassanes de la Traversella, però el 1971 totes les activitats es van suspendre definitivament.
Tot i que les reserves provades continuen sent substancials, la seva explotació ja no es considera econòmica.

Sobre la preservació de la memòria històrica de l'obra a la mina, un projecte d'ecomuseu de la Regió del Piemont inclou el "Centre Miner de Traversella". Al museu hi ha una rica col·lecció de minerals i eines i màquines utilitzades per treballar a la mina.
Es poden fer visites guiades als túnels que recorren les entranyes de la muntanya.

Esports de muntanyisme

Fons,pont de pedra sobre la Chiusella

El territori muntanyós del municipi ha permès el desenvolupament d'algunes instal·lacions per a esports d'hivern (instal·lacions de descens de Palit,per sobre de Fondo;pista d'esquí de fons a Cima Bossola, pista d'esquí nòrdic de Fondo), i, per al'escalada esportiva,el gimnàs de roca de Traversella que, amb les seves 500 rutes, és un dels llocs

d'escalada més populars del nord-oest. Al gimnàs de roca hi ha el refugi B. Piazza (1.050 m a.s.l.m.),punt de partida per pujar a la zona, per uns camins interessants i una destinació ideal per fer una passejada tranquil·la.

També és interessant la possibilitat de fer pràctiques de senderisme. Entre ells cal esmentar el "Camí G.T.A. (Gran Travessia delsAlps),el tram valchiusellese del qual proporciona el següent recorregut.
Venint de Quincinetto,seguint la vall d'Scalaro, s'arriba a la cabana de Chiaromonte (2014 m). La ruta descendeix després als pisos de Cappia i des d'allà els llogarets de Succint i Fondo.
Pujant pel curs de la Chiusella s'enfila pel poble de Tallorno, les Pastures de Muntanya Pasquere, Gheia, Oche (baixa i superior) fins arribar al turó de les Oques (2415 m), punt de pas cap a Pianprato (fracció de Valprato Soana). Al llarg del camí hi ha les següents escales:

Rifugio Piazza (1052 m): a mitja hora caminant de Traversella.
Rifugio Chiaromonte (2014 m): a 3,5 hores caminant de Traversella.
Parada de Succint (1164 m): a 30-40 minuts de la carretera que uneix Traversella amb Fondo.

societat
demogràfic
El despoblament de les zones de muntanya ha reduït la població d'aquest municipi, en cent anys, a prop d'una cinquena part dels residents respecte al 1911.

Habitants enquestats[4]

administració
A continuació es mostra una taula de les successives administracions d'aquest municipi.

períodealcaldepartitcàrrecNotes

25 de juny de 1985
11 de juny de 1990
Martí Gallo
-
alcalde
[5]

11 de juny de 1990
9 de juny de 1993
Joan Giacchetto
Democràcia Cristiana
alcalde
[5]

12 d'octubre de 1994
24 d'abril de 1995
Claudio Ventrice

Comm. extraordinari

[5]

24 d'abril de 1995
14 de juny de 1999
Bruno Biava
llista cívica
alcalde
[5]

14 de juny de 1999
14 de juny de 2004
Bruno Biava
llista cívica
alcalde
[5]

14 de juny de 2004
8 de juny de 2009
Joan Zanni
llista cívica
alcalde
[5]

8 de juny de 2009
26 de Maig de 2014
Renza Colombatto
llista cívica
alcalde
[5]

26 de Maig de 2014
26 de Maig de 2019
Renza Colombatto
llista cívica: noves sinergies
alcalde
[5]

26 de Maig de 2019
titular
Renza Colombatto
llista cívica: noves sinergies
alcalde

Notes

^ Dades de l'Istat - Població resident a 30 de novembre de 2018.
^ Classificació sísmica (XLS), el rischi.protezionecivile.gov.it.
^ Taula de graus/dia dels municipis italians agrupats per Regió i Província (PDF),en Llei 26 d'agost de 1993, n. 412,Annex A, Agència Nacional de Noves Tecnologies, Energia i Desenvolupament Econòmic Sostenible,1 de març de 2011, p. 151. Recuperat el 25 d'abril de 2012 (arxivat del'original l'1 de gener de 2017).

^ Estadística I.Stat - ISTAT; Recuperat el 2012-12-28.
^ Salta a:a b c d e f g h http://amministratori.interno.it/

bibliografia

P. Polino, Guia Turística d'Ivrea, ValChiusella i Dora Baltea canavesana, Enrico, Ivrea, 1979.
AA.VV., Val Chiusella,Centre de Documentació Alpina, 1989.
G. Berattino, Le miniere dei Baduj di Traversella, Ivrea, 1988.

Referències

Valchiusella
Comunitat de Muntanya Val Chiusella

Altres projectes

A Wikimedia Commons hi ha contingut multimèdia relatiu a: Traversella

Enllaços externs

Història del jaciment de traversella,a gmv.traversella.com. Recuperat el 19 de juliol de 2005 (arxivat del'original el 13 de juliol de 2005).
Centre miner de traversella,a provincia.torino.it.
El gimnàs de roca,a digilander.libero.it.
valchiusella.org la pàgina web oficial de la comunitat de muntanya Valchiusella, a valchiusella.org.